गीतामृतम

१. श्लोकांशन भेलयत- यथा

यदा यदा हि धर्मस्य   ग्लानिर्भवति भारत

(क)	(ख)
धर्म संस्थापनार्थाय	**पतित्रमिह विद्यते।**
कामः क्रोधस्तथा लोशः	**अद्रोहोनाति मानिता।**
अभ्यासेन तु कौन्त्येय	**सम्भवामि युगे युगे।**
ज्ञानं ब्ध्वा परां	**वैराग्येण च ग्टह्यते।**
नहि ज्ञानेन सद्दशं	**तस्मादेतत त्रयम त्यजेत।**
अजो नित्यः शाखतोयं पुराणो	**शान्तिमचिरेणाधि गच्छति।**
तेजः क्षमा धृतिः शौचं	**न हन्यते हन्यमाने शरीरे।**

उत्तर:

(क)	(ख)
धर्म संस्थापनार्थाय	सम्भवामि युगे युग।
कामः क्रोधस्तथा लोशः	तस्मादेतत त्रयम त्यजेत।
अभ्यासेन तु कौन्त्येय	वैराग्येण च गृध्यते।
ज्ञानं ब्ध्वा परां	शान्तिमचिरेणाधिगच्छति।
नहि ज्ञानेन सद्दशं	पवित्रमिह विद्यते।
अजो नित्यः शाखतोयं पुराणो	न हन्यते हन्यमाने शरीरे।
तेजः क्षमा धृतिः शौचं	अद्रोहोनीति मानिता।

३. रिक्तस्थानानि पुरयत –

(क) श्रद्धावान लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।

ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम अचिरेणा अधिगच्छति ।

ख) त्रिविधं नरकस्येदं द्वार नाशामात्मनः ।

कामः क्रोधस्तथा लोभः तस्मादेतत त्रयं त्यजेत ।।

ग) यदा यहा हि धर्मस्य ग्लानिभर्वति भारत ।

अथयुत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ।।

घ) परित्राणाय साधुनां विनाशाय च दुष्कृताम।

धर्म संस्थापनार्थाय संभवामि युगे युग ।।

४. एक पदेन उत्तरत-

(क) कः ज्ञानं लभते ?

उत्तर: श्रद्धावान ।

(ख) केन सदृशं पवित्रमिह न विद्यते ?

उत्तर: ज्ञानेन ।

(ग) कः दुर्निग्रहः अस्ति ?

उत्तर: मनः

(घ) नरकस्य द्वारं किम ?

उत्तर: कामः क्रोधः तथा लोभः

५. प्रश्नानामुलराणि लिखत –

(क) सः कं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेण अधिगच्छति ?

उत्तर: सः ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेण अधिगच्छति ।

(ख) हन्यमाने शरीरे कः न हन्यते ?

उत्तर: हन्यमाने शरीरे पुराणः न हन्यते।

(ग) कस्मिन निधनं श्रेयः ?

उत्तर: स्वधर्म: निधनं श्रेयः ।

(घ) दुर्निग्रहः मनो केन गृह्यते ?

उत्तर: दुर्निग्रहः मनो अभ्यासेन अपि च वैराग्येण ग्टह्यते ।